



STRATEŠKI NAČRT JAVNEGA ZAVODA KNJIŽNICE LITIJA ZA OBDOBJE 2026 –2030



Vir: MS copilot

Litija, december 2025
pripravila direktorica Knjižnice Litija, Andreja Štuhec,
z upoštevanjem predlogov zaposlenih sodelavcev

1. UVOD	2
1.1. Povzetek strateških področij in ciljev	3
1. 2. Pravne podlage	5
2. POSLANSTVO, VIZIJA, VREDNOTE	6
2.1. Poslanstvo	6
2.2. Vizija	6
2.3. Vrednote	7
3. STRATEŠKA PODROČJA IN CILJI 2026 –2030	8
3.1. DEJAVNOSTI IN STORITVE ZA UPORABNIKE	8
PODROČJE 1: BRALNA KULTURA IN BRALNA PISMENOST	8
PODROČJE 2: KNJIŽNICA KOT POVEZOVALNO SREDIŠČE SKUPNOSTI	13
PODROČJE 3: KNJIŽNICA KOT SREDIŠČE ZNANJA, INFORMACIJ IN DIGITALNE PISMENOSTI... ..	15
PODROČJE 4: DOMOZNANSKA DEJAVNOST	17
3.2. ORGANIZACIJSKE IN KADROVSKE USMERITVE	18
PODROČJE 5: ORGANIZACIJA DELA IN KADRI	18
PODROČJE 6: PROSTOR, OPREMA IN KNJIŽNIČNA MREŽA	21
PODROČJE 7: KNJIŽNIČNA ZBIRKA	23
PODROČJE 8: KOMUNICIRANJE IN PROMOCIJA	24
4. DEJAVNIKI V ZUNANJEM OKOLJU, KI BODO VPLIVALI NA DELOVANJE KNJIŽNICE V STRATEŠKEM OBDOBJU 2026 -2030	26

1. UVOD

Javni zavod Knjižnica Litija je splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost na Območju občin Litija in Šmartno pri Litiji. Knjižnico uporabniki doživljajo kot promotorko branja in obče kulture, kot informacijsko, izobraževalno ter socialno središče ter prostor pestrega dogajanja in srečevanja.

Strateški načrt v knjižnici pripravljamo že tretjič, vendar vsako strateško obdobje pred nas postavlja nove izzive. V obdobju 2026–2030 bomo nadaljevali z usmeritvami preteklega obdobja, pri čemer se bomo osredotočili tudi na doseganje ciljev, ki v preteklem obdobju niso bili realizirani – predvsem bomo izpostavili reševanje prostorske stiske osrednje knjižnice v Litiji. Poleg tega načrtujemo posodobitev obstoječih dejavnosti in uvajanje inovativnih programov za spodbujanje bralne kulture in dvigovanja članstva. V prihodnjih letih bomo pozorno spremljali dogajanje v družbi ter se s svojim delovanjem čim hitreje prilagajali potrebam uporabnikov. Pri tem bo zelo pomembno nadaljnje uspešno sodelovanje z občinama ustanoviteljicama.

Strateški cilji so oblikovani ob upoštevanju trenutnega razvoja knjižnice ter vplivov notranjega in zunanjega okolja. Poseben poudarek namenjamo vzpostavitvi metod in kazalnikov za pravočasno zaznavanje sprememb in potreb, na katere se bomo odzivali skladno s svojo vizijo. V novem strateškem načrtu predvidevamo aktivno vključevanje in sodelovanje uporabnikov pri razvoju in izvajanju storitev v knjižnici ter večjo vključenost knjižnice v nacionalne in morda tudi mednarodne kulturne ter razvojne programe.

V ospredju kljub vsemu ostaja uporabnik kot enakopraven partner pri oblikovanju storitev, v knjižnici pa si prizadevamo tudi za spodbujanje lokalnega dogajanja in večjo socialno vključenost različnih skupin prebivalcev. Kljub omejenim finančnim virom smo pripravili razvojno usmerjen in ambiciozen strateški načrt, ki temelji na iskanju novih sinergij prek partnerstev na lokalni, regijski, nacionalni in mednarodni ravni ter tudi racionalizaciji delovnih procesov.

Strateški načrt je oblikovan na podlagi trenutnih informacij in predvideva številne dejavnike, ki bodo vplivali na njegovo izvedbo – od ekonomskih razmer do reševanja prostorskih pogojev in razvoja knjižnične mreže. Prilagajali se bomo spremembam in se odzivali na potrebe uporabnikov ter okolja, v katerem delujemo, saj želimo ohraniti in nadgrajevati vlogo knjižnice kot vključujočega prostora, kjer spodbujamo znanje, kulturo ter družbeno povezanost in s svojim delovanjem prispevamo k bogatitvi življenja naših uporabnikov .

Zavedamo se, da je pred nami ključno obdobje, ki bo prineslo odločitev, v katero smer se bo razvijala naša knjižnica in ali bomo skupaj z deležniki izkoristili priložnost za dobrobit celotne skupnosti.

1.1. Povzetek strateških področij in ciljev

V povzetku v strnjeni obliki zgolj navajamo strateška področja in njim pripadajoče cilje; posamezne aktivnosti (programe, projekte naštejemo oz. vključimo v redni letni načrt dela). Področja smo razdelili na dva dela, in sicer **Dejavnosti in storitev za uporabnike** in **Organizacijske in kadrovske usmeritve**.

I. DEJAVNOSTI IN STORITVE ZA UPORABNIKE

• PODROČJE 1: BRALNA KULTURA IN BRALNA PISMENOST

Strateški cilji:

1. Oblikovanje bralne pismenosti v predšolskem obdobju.
2. Razvoj bralne pismenosti in spodbujanje branja otrok.
3. Bralna kultura in bralna pismenost mladih.
4. Razvoj bralne pismenosti in spodbujanje branja odraslih.
5. Bralna kultura in razvoj bralne pismenosti ranljivih skupin.

• PODROČJE 2: KNJIŽNICA KOT POVEZOVALNO SREDIŠČE SKUPNOSTI

Strateški cilji:

1. Spodbujanje družbenega vključevanja skozi skupne dejavnosti.
2. Vključevanje ranljivih skupin.
3. Spodbujanje sodelovanja z različnimi deležniki v skupnosti.
4. Krepitev mednarodnega sodelovanja in povezovanje s tujimi partnerji.

• PODROČJE 3: KNJIŽNICA KOT SREDIŠČE ZNANJA, INFORMACIJ IN DIGITALNE PISMENOSTI

Strateški cilji:

1. Spodbujanje vseživljenjskega učenja in pridobivanja znanja.
2. Razvoj digitalne in informacijske pismenosti uporabnikov.

• PODROČJE 4: DOMOZNANSKA DEJAVNOST

Strateški cilji:

1. Načrtovanje, oblikovanje in evalvacija domoznanske zbirke.
2. Digitalizacija gradiva.
3. Upravljanje posebnih zbirk.
4. Promocija domoznanskih vsebin.

II. ORGANIZACIJSKE IN KADROVSKE USMERITVE

• PODROČJE 5: ORGANIZACIJA DELA IN KADRI

Strateški cilji:

1. Optimizacija delovnih procesov.
2. Izboljšanje varnosti podatkov in zaščite zasebnosti.
3. Stalno strokovno usposabljanje zaposlenih.
4. Skrb za financiranje dejavnosti.
5. Spodbujanje trajnostnih praks in zelene pobude v pisarni.

• PODROČJE 6: PROSTOR, OPREMA IN KNJIŽNIČNA MREŽA

Strateški cilji:

1. Zagotavljanje prostorskih pogojev za delovanje osrednje knjižnice in knjižnične mreže.

2. Razvoj in vzdrževanje knjižnične mreže.
3. Zagotavljanje sodobne informacijske infrastrukture.

• **PODROČJE 7: KNJIŽNIČNA ZBIRKA**

Strateški cilji:

1. Premišljena gradnja knjižnične zbirke.
2. Učinkovita uporaba knjižnične zbirke.

• **PODROČJE 8: KOMUNICIRANJE IN PROMOCIJA**

Strateški cilji:

1. Izboljšanje notranje komunikacije.
2. Vzpostavitev sodobnega in učinkovitega sistema komuniciranja in promocije knjižnice.

1. 2. Pravne podlage

Splošni pravni okvir

- Zakon o zavodih (ZZ) (Ur. l. RS, št. 12/1991 in naslednji)
- Zakon o delovnih razmerjih (ZDR -1) (Ur. l. RS, št. 21/2013 in naslednji)
- Zakon o javnih finančah (ZJF) (Ur. l. RS, št. 11/2011 in naslednji)
- Zakon o računovodstvu (ZR) (Ur. l. RS, št. 23/1999 in naslednji)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) (Ur. l. RS, št. 108/2009 in naslednji)
- Zakon o skupnih temeljih sistema plač v javnem sektorju (ZSTSPJS) (Ur. l. RS, št. 95/2024)
- Zakon o javnih uslužbencih (ZJU) (Ur. l. RS, št. 63/2007 in naslednji)
- Kolektivna pogodba za javni sektor (Ur. l. RS, št. 57/2008 in naslednji)
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v RS (Ur. l. RS, št. 45/1994 in naslednje)
- Kolektivna pogodba za negospodarske dejavnosti v RS (Ur. l. RS, št. 34/1993 in naslednje)
- in drugi.

Lokalni in knjižnični pravni okvir

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnice Litija (Ur. l. R, št. 3/2004; 15/2007)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) (Ur. l. RS, št. 77/2007 in naslednji)
- Zakon o knjižničarstvu (Zknj -1) (Ur. l. RS, št. 87/2001 in naslednji)
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur. l. RS, št. 29/2003 in naslednji)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe (Ur. l. RS, št. 28/20 23)
- Pravilnik o razvidu knjižnic (Ur. l. RS, št. 74/2017)
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic (Ur. l. RS, št. 19/2003)
- Pravilnik o bibliotekarskem izpitu (Ur. l. RS, št. 75/2016 in naslednji)
- Pravilnik o strokovnih nazivih v knjižnični dejavnosti (Ur. l. RS, št. 65/20 16)
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018 –2028)(marec 2018)
- Kodeks ravnanja javnih uslužbencev (Ur. l. RS, št. 8/2001)
- Etični kodeks slovenskih knjižničarjev (1995)
- in drugi.

Delovanje knjižnice urejajo tudi drugi predpisi in interni akti.

2. POSLANSTVO, VIZIJA, VREDNOTE

2.1. Poslanstvo

Knjižnica Litija je kulturno, izobraževalno, informacijsko in socialno stičišče. Smo ustanova, ki nudi varen, dostopen in odprt prostor za vse in vsakogar, ne glede na socialni, ekonomski ali verski status.

V skromnih, a prizadevanji urejenih prostorskih razmerah, poleg dela v izposoji s svojim proaktivnim delovanjem razvijamo bralno in ostale pismenosti ter izvajamo pester nabor dejavnosti vseživljenjskega učenja za vse generacije, nudimo brezplačen dostop do virov informacij in omogočamo široko odprt socialni prostor za osebno rast in razvoj ustvarjalnih potencialov posameznikov, za demokratično izražanje in razvoj lokalne skupnosti. Do uporabnikov smo odzivni, prilagodljivi, prijazni in strokovni.

Sodelavke in sodelavci delamo v stabilnem delovnem okolju, strokovno rastemo, krepimo kolegalno vzdušje in imamo socialno stabilnost. Kot ustanova s tradicijo sodelujemo pri krepitvi kulturne zavesti in identitete ter ohranjanju dediščine okolja.

S svojim delovanjem spodbujamo kulturni razvoj in napredek družbe. Kot stičišče povezovanja skupnosti se naše ideje in razmišljanja tkejo v sodelovanje z različnimi deležniki znotraj lokalnega okolja in občasno tudi širše v slovenskem prostoru.

2.2. Vizija

Knjižnica Litija se usmerja v skupno dobro. S strani posameznikov in institucij je prepoznana kot zaupanja vreden partner pri soustvarjanju kulturnega, izobraževalnega, socialnega in ustvarjalnega utripa lokalnega okolja. Pri delovanju se trudimo podpirati **uresničevanje ciljev, interesov in želja** posameznikov in skupin, sledimo zahtevam sedanjosti, trudimo se prepoznati izzive prihodnosti in kot pomembno danost ohranjamo spoznanja preteklosti. Želimo biti prijazna, strokovna, dostopna in spoštljiva ustanova, ki bo obiskovalcem omogočala rast in razvoj ter širila kulturno obzorje, posebno z bralnimi aktivnostmi.

Želimo si, da naša podoba zrcali lokalno skupnost, ki se zaveda naše vrednosti in pomena pri uresničevanju svojih razvojnih potencialov in nas pri tem podpira.

Z zavzetimi in odgovornimi zaposlenimi si bomo prizadevali za razpoznavnost in primerno umeščenost v okolje.

2.3. Vrednote

Spoštovanje

Spoštovanje vidimo v sprejemanju različnosti, odprtost za sodelovanje ter vključevanju vseh in vsakogar. Srčnost in prijaznost sta osnova za dobre odnose, saj verjamemo, da so toplina, iskrena komunikacija in povezanost ključni za ustvarjanje prostora, kjer se vsi počutijo dobrodošle.

Odgovornost

Zavezujemo se k odgovornemu odnosu do vseh – naših uporabnikov in njihovih potreb, zaposlenih, delovnih sredstev, procesov dela ter lokalne skupnosti, ustanovitelja in drugih financerjev. Naše delo temelji na transparentnosti, zanesljivosti, poštenosti in zaupanju, ki so temeljne zaveze našega delovanja.

Strokovnost

Z znanjem in inovativnostjo ustvarjamo kvalitetno in prilagodljivo okolje za uporabnike in zaposlene. Utečeno kolesje našega delovanja zahteva, da se zaposleni nenehno izobražujemo na številnih področjih, smo inovativni, radovedni, si med seboj pomagamo in izmenjujemo znanje in izkušnje.

3. STRATEŠKA PODROČJA IN CILJI 2026 – 2030

3.1. DEJAVNOSTI IN STORITVE ZA UPORABNIKE

PODROČJE 1: BRALNA KULTURA IN BRALNA PISMENOST

Knjižnica igra pomembno vlogo na področju razvoja bralne pismenosti, odnosa do knjig in branja že od prvih let otrokovega življenja, saj je branje osnova intelektualnega, emocionalnega, socialnega in jezikovnega razvoja posameznika. Vloga knjižnice v predšolskem obdobju je predvsem v vzpostavljanju prvega stika otrok s knjigami in knjižnico kot zanimivim in varnim prostorom.

Pri otrocih osnovnošolskega obdobja se ta vloga kaže v razvijanju percepcije branja kot pozitivne osebne izkušnje in prijetne družabne aktivnosti ter kakovostnega osmišljanja prostega časa, pa tudi v usposabljanju mladih bralcev za samostojno uporabo knjižnice in njenih storitev ter v spodbujanju njihove ustvarjalnosti v različnih izraznih oblikah.

Knjižnica mora zato biti prostor, kjer otrok doživi knjigo kot nekaj zabavnega, čarobnega, prijetnega in sproščujočega. Preko slikanic, igračk, lutk in pripovedovanja se otrok uči, da je branje ugodno čustveno doživetje, cilj tega pa je, da se želi z branjem srečevati tudi doma. Otroci ob stiku s knjigo in poslušanju branja gradi predbralne spretnosti, kot so poslušanje, pozornost, prepoznavanje vzorcev, razvijanje domišljije, povezovanje slike z besedo itd.

Slikanice in dejavnosti uvajajo elemente govorjenja, pripovedovanja, zgodnjega razumevanja besedila. Z glasnim branjem odrasla oseba modelira melodijo jezika, spodbuja širjenje besedišča, bogate povedi in strukturira govor. Pomembno je tudi, da otroci v predšolskem obdobju dobijo izkušnje z orientacijo v knjigi – pravilno rokovanje s knjigo, prepoznavanje naslovnice, itd.

Da pa se ne osredotočamo samo na otroke, je pomembno, da opolnomočimo tudi starše, saj je bralna kultura v veliki meri odvisna od razvitosti le-te v ožji družini otroka. Pomembno je, da staršem približamo pomen branja, jim olajšati izbor in iskanje primernih knjig, v knjižnici ustvarjati priložnosti, kjer lahko vidijo kako se bere in znižati psihološke ovire (nekateri starši ne berejo, ker so tudi sami slabi bralci ali nimajo dovolj časa). Knjižnica lahko zato ponudi kratke knjige, ki jih je mogoče prebrati v krajšem času, priporočila za branje otroku pred spanjem, itd.

Na področju bralne kulture in bralne pismenosti mladi že od nekdaj predstavljajo največji izziv. Knjižnica s svojim pristopom skrbi za ohranjanje pozitivnega odnosa do branja, ponuja kvalitetno knjižno zbirko in ustrezno promoviranje le-te ter z oblikovanjem ciljnih programov za mladostnike, tudi v sodelovanju z drugimi institucijami. Mladi bi knjižnico uporabljali pogosteje, če bi njene prostore videli kot prostor igre, ustvarjalnosti in sprostitve. Otrokom od 6 do 10 let bi lahko, ob primernejših prostorih, ponudili različne bralne in sprostitvene kotičke s primerno opremo.

Najstniki pa želijo prostor(e), ki bi ponujali zasebnost, a hkrati privlačnost, opremljenost s tehnologijo in vizualizacijo. Primerno velik in opremljen prostor je pomembna komponenta, da se otroci in mladostniki počutijo sprejete in hkrati motivirane za obisk in s tem za branje.

Spodbujanje branja in skrb za razvoj bralne kulture posameznikov v odrasli dobi sta pomembni poslanstvi knjižnice, ob čemer se knjižničarji trudimo, da bi stik s knjigami in branjem omogočili čim večjemu številu prebivalstva. V poplavi založniške produkcije je izziv, kako izpostaviti kvalitetnejše bralne vsebine in približati primerno branje različnim bralnim stopnjam.

S prilagojenimi oblikami bibliopedagoškega dela, oblikovanjem primerne zbirke in z dostavo gradiva v knjižnici odgovorno pristopamo tudi do posameznikov iz ranljivih skupin prebivalstva.

CILJ 1: OBLIKOVANJE BRALNE PISMENOSTI V PREDŠOLSKEM OBDOBJU

CILJNA SKUPINA: predšolski otroci, njihovi starši in ostali družinski člani

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Oblikovanje dobrodošlice ob vpisu otrok v knjižnico	2026-2030	Delovna skupina zaposlenih
Organizacija različnih druženj v knjižnici za starše in njihove malčke ter izvedba tematskih predavanj	2026-2030	Delovna skupina zaposlenih
Spodbujanje družinskega branja z različnimi tematikami	2026-2030	Delovna skupina zaposlenih
Ustvariti priložnosti, kjer starši vidijo, kako se bere, npr.: bralne delavnice <i>"Kako brati otroku?"</i> ; videi ali QR-kode z demonstracijo branja	2026-2030	Delovna skupina zaposlenih, zunanji sodelavci
"Branje dojenčkom" – program za starše dojenčkov (kratke delavnice, v sodelovanju z vrtcem ali zdravstvenim domom), poudarek: <i>"Ni pomembno, kaj bereš – pomembno je, da bereš."</i>	2026-2030	Delovna skupina zaposlenih, zunanji sodelavci
"Slikanica meseca" + branje za domov (vsak mesec predlog kakovostne slikanice s kratkim opisom za starše).	2026-2030	Delovna skupina zaposlenih

PRIČAKOVANI UČINKI: oblikovanje pozitivnega odnosa do knjig in branja kot osnove za razvoj bralnih navad; razvoj predbralne pismenosti; razvoj družinske pismenosti; socialna povezanost interesne skupine in izmenjava izkušenj in znanj.

KAZALNIKI: število vpisanih predšolskih otrok v knjižnico; število izposojenega knjižničnega gradiva; število organiziranih druženj.

CILJ 2: RAZVOJ BRALNE PISMENOSTI IN SPODBUJANJE BRANJA OTROK

CILJNA SKUPINA: otroci od 6. do 14. leta

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Nadgradnja, oblikovanje novih ali priključitev obstoječim bralnim projektom	2026-2030	Delovna skupina, zaposleni, zunanji sodelavci
Spodbujanje branja s tematskimi projekti (npr. Tačkov knjižakelj, Poletavci, Najpoletavci, Uganka meseca, bralni izzivi – bralna tombola, zmenek s knjigo, itd.)	2026-2030	Zaposleni
Izvajanje natečajev - domoznanstvo	2027-2030	Delovna skupina
Seznanjanje s spletnimi viri	2026-2030	Delovna skupina

PRIČAKOVANI UČINKI: pozitiven odnos do branja in knjig; kvalitetno preživljanje prostega časa; doživetje knjižnice kot varnega in spodbudnega okolja; samostojnost pri iskanju gradiva in uporabi knjižničnega prostora; seznanjenost z e -viri in njihova uporaba.

KAZALNIKI: število vpisanih otrok in mladostnikov; število izposojenega knjižničnega gradiva; število mladih, ki so se vključili v bralne projekte.

CILJ 3: BRALNA KULTURA IN BRALNA PISMENOST MLADIH

CILJNA SKUPINA: mladi med 15. in 26. letom

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Oblikovanje in izvedba delavnic kreativnega pisanja za mlade	2027-2030	Zunanji sodelavci
Nadgrajevanje in vzpostavitev novih bibliopedagoških oblik dela z mladimi	2026-2030	Delovna skupina, zaposleni
Izvedba literarnih natečajev	2027-2030	Delovna skupina, zunanji sodelavci
Priprava bralnih izzivov Osredotočenost na kratke zgodbe, humor, grafične romane, mange itd.	2026-2030	Zaposleni

PRIČAKOVANI UČINKI: pozitiven odnos do branja in knjig; kvalitetno preživljanje prostega časa; oblikovanje kritičnega vrednotenja informacij; doživetje knjižnice kot varnega in spodbudnega okolja.

KAZALNIKI: število izvedenih posebnih oblik dela z mladimi, število aktivnih članov ciljne populacije.

CILJ 4: RAZVOJ BRALNE PISMENOSTI IN SPODBUJANJE BRANJA ODRASLIH

CILJNA SKUPINA: odrasli

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Nadgradnja promocije kvalitetnega gradiva za odrasle v spletnem in fizičnem okolju	2026-2030	zaposleni
Oblikovanje novih oz. izvajanje	2026-2030	Vodje projektov,

obstojećih bralnih projektov		zaposleni
Organizacija in nadgradnja bralnih srečanj	2026-2030	Vodje projektov, zunanji sodelavci
Spodbujanje branja s pomočjo sodobnih tehnologij	2026-2030	zaposleni
Vključenost lokalne skupnosti pri promociji branja	2026-2030	Neformalna delovna skupina

PRIČAKOVANI UČINKI: dvig bralne kulture; izmenjava bralnih izkušenj; večja dostopnost do knjig tudi izven prostorov knjižnice; povečan obisk knjižnice; povezovanje z ostalimi institucijami v lokalnem okolju; sodelovanje na spletnih knjižnih portalih; ugled knjižnice v javnosti; podpora Občini Litija pri kandidiranju za naziv Branju prijazne občine.

KAZALNIKI: število bralcev, ki so se vključili v bralne projekte; število objav na knjižnih spletnih portalih.

CILJ 5: BRALNA KULTURA IN RAZVOJ BRALNE PISMENOSTI RANLJIVIH SKUPIN

CILJNA SKUPINA: ranljive skupine

Ranljive skupine v knjižnicah običajno zajemajo osebe z nizko bralno pismenostjo, socialno ogrožene, starejše, osebe z motnjami branja (disleksija), osebe s posebnimi potrebami, migrante in priseljence, brezposelne, duševno ranljive, starše samohranilce, dolgotrajno bolne.

Ranljive skupine pogosto v knjižnico ne pridejo same od sebe, zato mora knjižnica zmanjšati strah pred "institucijo", pokazati prijaznost in ponuditi prilagojene storitve. Pomembno je, da se knjižnica prilagodi uporabnikom in ne uporabniki knjižnici.

Knjižnica po meri ranljivih je prostor, ki odpravlja različne ovire, razume različne potrebe uporabnikov in omogoča dostojen, varen in enostaven dostop do knjig, znanja in skupnosti. Nenavsezadnje, ko naredimo prostor, pravila in storitve dovolj dobre za ranljive, jih v resnici naredimo boljše za *vsakogar*, saj zmanjšamo stres, izboljšamo uporabniško izkušnjo in povečamo dostop do kulture.

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Gradnja zbirke za ranljive skupine uporabnikov	2026-2030	Zaposleni (nabava)
Organizacija in nadgradnja bibliopedagoških oblik dela za ranljive skupine	2026-2030	Delovna skupina, zunanji sodelavci

PRIČAKOVANI UČINKI: približevanje knjižnice, knjig in branja ranljivim skupinam; dvig kvalitete življenja posameznikov iz ranljivih skupin; povezovanje z ostalimi institucijami v lokalnem okolju.

KAZALNIKI: vzpostavljene oblike dela z ranljivimi skupinami in vpis le-teh v knjižnico.

VIRI ZA DOSEGANJE CILJEV:

ČLOVEŠKI VIRI : delovna skupina za pripravo novih storitev in oblik dela, zaposleni za delo z otroki in mladino, zaposleni za nabavo gradiva, zaposleni.

MATERIALNI VIRI: pravljíčna soba, prireditveni prostor, knjižnična zbirka, informativno in promocijsko gradivo, spletna stran.

FINANČNI VIRI: občinska in državna sredstva, sponzorstva in donacije.

PODROČJE 2: KNJIŽNICA KOT POVEZOVALNO SREDIŠČE SKUPNOSTI

V sodobni družbi se knjižnice vse bolj razvijajo v odprta in povezovalna središča, kjer se srečujejo različne skupine, oblikujejo skupne pobude in krepijo partnerstva na lokalni, regionalni in mednarodni ravni.

Knjižnica Litija nudi prijazno podporno okolje mnogim skupinam uporabnikov in želi delovati kot proaktivni člen lokalne in širše skupnosti, ki povezuje občane, organizacije, izobraževalne in kulturne ustanove ter spodbuja vključevanje uporabnikov v sooblikovanje storitev in programov knjižnice. Njena vloga bo uspešna ob zagotovitvi primernih prostorov in opreme, ki bodo omogočali doseg te namenov.

Knjižnica bo v obdobju 2026 –2030 močno okrepila sodelovanje s skupnostjo in z deležniki na lokalni in regionalni ravni, da bi spodbudila uporabniško soustvarjanje storitev ter razvijala partnerstva za pridobivanje izkušenj in prenos dobrih praks.

CILJ 1: SPODBUJANJE DRUŽBENEGA VKLJUČEVANJA SKOZI SKUPNE DEJAVNOSTI

CILJNA SKUPINA: vsi prebivalci

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Vključevanje trajnostnih pobud	2026-2030	Delovna skupina, zaposleni
Zbiranje predlogov in pobud uporabnikov za izboljšanje knjižničnih storitev	2026-2030	Delovna skupina
Merjenje zadovoljstva in odziva uporabnikov	2026-2030	Delovna skupina
Izvajanje programov prostovoljstva	2026-2030	Zaposleni, mentor

PRIČAKOVANI UČINKI: boljša družbena vključenost posameznika v okolje; večji vpliv knjižnice na posameznika in okolje.

KAZALNIKI: število dogodkov, ki jih soustvarjajo uporabniki; število obiskovalcev delavnic.

CILJ 2: VKLJUČEVANJE RANLJIVIH SKUPIN

CILJNA SKUPINA: ranljive skupine uporabnikov

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
V sodelovanju z drugimi ustanovami oblikovati aktivnosti za pripadnike drugih narodnosti	2026-2030	Delovna skupina, zunanji sodelavci
Organizacija medkulturnih srečanj oz. srečanj za samopomoč	2027-2030	Delovna skupina, zunanji sodelavci
Povečati dostopnost knjižničnih storitev za osebe z različnimi ovirami (oznake gradiva itd.)	2026-2030	Zaposleni
Nadgradnja vključevanja ranljivih skupin v delovni proces knjižnice	2026-2030	Zaposleni, zunanji mentorji

PRIČAKOVANI UČINKI: večji vpliv knjižnice na posameznika in okolje; večji obisk knjižnice in uporaba knjižničnih storitev; večja vključenost ranljivih skupin v okolje.

KAZALNIKI: število aktivnosti namenjenih ranljivim skupinam.

CILJ 3: SPODBUJANJE SODELOVANJA Z RAZLIČNIMI DELEŽNIKI V SKUPNOSTI

CILJNA SKUPINA: sooblikovalci javnega življenja

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Priprava popisa vseh, ki sodelujejo s knjižnico	2026-2026	Delovna skupina
Predstavljanje zanimivih osebnosti, idej in dejavnosti iz lokalnega okolja	2027-2030	Delovna skupina, zunanji sodelavci
Skupni projekti z lokalnimi in regionalnimi kulturnimi in izobraževalnimi ustanovami (skupni dogodki, razstave, promocija dediščine)	2026-2030	Zaposleni, kulturne in izobraževalne ustanove

PRIČAKOVANI UČINKI: knjižnica postane bolj prepoznana kot povezovalni akter v lokalni skupnosti; večje sodelovanje med različnimi deležniki na področju kulture in izobraževanja.

KAZALNIKI: število partnerstev; število aktivnosti, izvedenih v sodelovanju z zunanjimi deležniki.

CILJ 4: KREPITEV MEDNARODNEGA SODELOVANJA IN POVEZOVANJE S TUJIMI PARTNERJI

CILJNA SKUPINA: zaposleni

AKTIVNOST	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Prijava na projekte EU za izmenjavo izkušenj in usposabljanj za zaposlene	2026-2030	Zaposleni, mednarodni partnerji
Vzpostavitev povezav in razvoj partnerstev z EU knjižnicami in ustanovami za izmenjavo dobrih praks	2026-2030	Zaposleni, mednarodni partnerji
Organizacija mednarodnih dogodkov v knjižnici oz. sodelovanje pri njih	2026-2030	Zaposleni, mednarodni partnerji

PRIČAKOVANI UČINKI: zaposleni pridobijo nova znanja in izkušnje, ki jih uporabijo pri razvoju storitev; knjižnica postane prepoznana na mednarodni ravni in širi mrežo evropskih partnerstev; poveča se pretok dobrih praks med slovenskimi in tujimi knjižnicami.

KAZALNIKI: število prijavljenih in izvedenih mednarodnih projektov; število zaposlenih, ki sodelujejo v mednarodnih izmenjavah in usposabljanjih; število vzpostavljenih mednarodnih partnerstev.

VIRI ZA DOSEGANJE CILJEV:

ČLOVEŠKI VIRI: vodstvo, zaposleni, zunanji sodelavci, partnerji, prostovoljci.

MATERIALNI VIRI: prostor za prireditve, digitalna infrastruktura.

FINANČNI VIRI: občinska in državna sredstva, sredstva iz EU razpisov, sponzorstva in donacije.

PODROČJE 3: KNJIŽNICA KOT SREDIŠČE ZNANJA, INFORMACIJ IN DIGITALNE PISMENOSTI

Knjižnice v sodobni družbi niso več zgolj prostori za izposajo knjig, temveč so pomembna središča znanja, informacij in digitalnih veščin. Njihova vloga je zagotoviti dostop do kakovostnih virov, spodbujati vseživljenjsko učenje in krepiti informacijsko ter digitalno pismenost vseh generacij. V hitro spreminjajočem se svetu so posamezniki soočeni s preobiljem informacij, tehnološkimi spremembami in novimi družbenimi izzivi. Knjižnica kot nevtralna in zaupanja vredna ustanova omogoča kritično vrednotenje informacij, razvijanje digitalnih kompetenc in dostop do preverjenih virov.

Knjižnica Litija bo v obdobju 2026 –2030 načrtno razvijala svojo vlogo kot središče vseživljenjskega učenja, digitalne pismenosti in dostopa do zanesljivih informacij.

CILJNA SKUPINA: vsi prebivalci

CILJ 1: SPODBUJANJE VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA IN PRIDOBIVANJA ZNANJA

AKTIVNOST	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Organizacija poljudnoznanstvenih večerov in tematskih razprav	2026-2030	Koordinator za prireditve, zaposleni, zunanji sodelavci
Spodbujanje aktivnosti za izmenjavo znanja in veščin v skupnosti (medgeneracijski prenos znanja)	2026-2030	Svet za medgeneracijsko povezovanje, delovna skupina, U3
Organizacija praktičnih delavnic o samooskrbi, trajnostnih praksah in obnovljivih virih energije (knjižnica semen itd)	2026-2030	koordinator za prireditve, zunanji sodelavci, nevladne organizacije

PRIČAKOVANI UČINKI: povečano zanimanje za znanstvene in družboslovne teme v skupnosti; večja medgeneracijska povezanost pri prenosu znanj in veščin; krepitev zavesti o trajnostnih praksah in samozadostnosti; knjižnica kot prepoznaven prostor za izobraževanje in vseživljenjsko učenje.

KAZALNIKI: število izvedenih prireditev, srečanj in delavnic; število obiskovalcev dogodkov.

CILJ 2: RAZVOJ DIGITALNE IN INFORMACIJSKE PISMENOSTI UPORABNIKOV

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Delavnica uporabe digitalnih orodij	2027-2030	Koordinator za prireditve, zunanji sodelavci
Izvajanje programov kritične informacijske pismenosti (prepoznavanje dezinformacij, varna uporaba tehnologij, izzivi in uporaba umetne inteligence)	2026-2030	Koordinator za prireditve, zaposleni, zunanji sodelavci
Individualna digitalna podpora ranljivim skupinam (seniorska digitalna pismenost, pomoč pri e-storitvah...)	2026-2030	Zaposleni, prostovoljci, zunanji sodelavci

PRIČAKOVANI UČINKI: izboljšanje digitalnih kompetenc uporabnikov; varnejša uporaba tehnologije; povečan interes za digitalno ustvarjanje; boljše poznavanje pasti digitalne tehnologije predvsem med mladimi; zmanjšanje digitalnega razkoraka med generacijami; večja ozaveščenost o nevarnostih dezinformacij in varnostnih tveganjih na spletu.

KAZALNIKI: število izvedenih delavnic digitalne pismenosti; število udeležencev.

VIRI ZA DOSEGANJE CILJEV:

ČLOVEŠKI VIRI: zaposleni, koordinator za prireditve, zunanji mentorji, strokovnjaki, prostovoljci.

MATERIALNI VIRI: digitalna infrastruktura, prostori za delavnice in srečanja, digitalne baze podatkov in spletni portali.

FINANČNI VIRI: občinska in državna sredstva, sredstva iz EU razpisov, sponzorstva in donacije.

PODROČJE 4: DOMOZNANSKA DEJAVNOST

Domoznanska dejavnost je področje, po katerem se knjižnica razlikuje od ostalih istovrstnih knjižnic, saj se skozi gradivo in dejavnost lahko najbolj uveljavlja in je prepoznana v lokalnem okolju. Domoznansko gradivo je tisto, ki ohranja preteklost in nas informira tudi o sedanjem življenju in živahnem utripu na vseh področjih človekovega ustvarjanja v lokalnem okolju. Knjižnica Litija bo v obdobju 2026 –2030 skozi domoznansko dejavnost še intenzivneje oblikovala svojo vlogo v lokalnem okolju in širše kot pomemben center ohranjanja dediščine za prihodnje rodove.

CILJNA SKUPINA: vsi prebivalci

CILJ 1: NAČRTOVANJE, OBLIKOVANJE IN EVALVACIJA DOMOZNANSKE ZBIRKE

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Evalvacija in pregled domoznanske zbirke	2026-2027	Zaposleni za domoznansko dejavnost
Načrtno pridobivanje domoznanskega gradiva (šolske in študijske naloge, publikacije društev, razglednice, izvajanje intervjujev z občani...)	2026-2030	Zaposleni za domoznansko dejavnost, zaposleni
Vpisovanje, evidentiranje domoznanskega gradiva iz preteklih let	2026-2030	Zaposleni za domoznansko dejavnost

PRIČAKOVANI UČINKI: pregledana domoznanska zbirka; večja prepoznavnost domoznanske dejavnosti v lokalnem okolju; večja dostopnost gradiva.

KAZALNIKI: število enot pridobljenega in inventariziranega domoznanskega gradiva.

CILJ 2: DIGITALIZACIJA GRADIVA

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Evidentiranje vsebin za digitalizacijo	2026-2028	Zaposleni za domoznanstvo
Digitalizacija posameznih zbirk domoznanskega gradiva (Martin Brilej, znamke)	2026-2030	Zunanji sodelavci, zaposleni za domoznanstvo
Priprava in objava domoznanskih e-vsebin na portalih (Kamra)	2026-2030	Zaposleni za domoznanstvo

PRIČAKOVANI UČINKI: povečanje dostopnosti vsebin in gradiva; zaščita starega in

dragocenega gradiva; večja prepoznavnost domoznanske dejavnosti v lokalnem okolju; večja uporabnost domoznanske zbirke.

KAZALNIKI : število digitaliziranih dokumentov/gradiv.

CILJ 3: UPRAVLJANJE POSEBNIH ZBIRK

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Skrb za ohranjanje starih gradiv (fond knjig z žigi Bralnega društva Litija in faksimile izdaj)	2026-2030	Zaposleni za domoznansko dejavnost
Skrb za ohranjanje zbirke pohištva in predmetov dr. Slavka Gruma	2026-2030	Zaposleni za domoznansko dejavnost; občina
Skrb za ohranjanje zbirke predmetov in zapisov Naceta Simončiča	2026-2030	Zaposleni za domoznansko dejavnost, zaposleni
Skrb za ohranjanje zbirke likovnih del in knjižne zapuščine Jožeta Megliča	2026-2030	Zaposleni za domoznansko dejavnost, zaposleni

PRIČAKOVANI UČINKI: večja dostopnost in prepoznavnost posebnih zbirk; nadgradnja zbirk, krepitev domoznanske dejavnosti in prepoznavnosti knjižnice.

KAZALNIKI: število obiskovalcev zbirk.

CILJ 4: PROMOCIJA DOMOZNANSKIH VSEBIN

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Nadgradnja prireditvene in razstavne domoznanske dejavnosti	2026-2030	Zaposleni za domoznansko dejavnost
Priprava promocijskega gradiva	2026-2030	Zaposleni za domoznansko dejavnost, zunanji izvajalci
Novi načini za predstavitev posebnih zbirk (vključevanje v lokalne prireditve, obveščanje javnost)	2026-2030	Zaposleni za domoznansko dejavnost, druge kulturne ustanove

PRIČAKOVANI UČINKI: krepitev domoznanske dejavnosti in njene prepoznavnosti v lokalnem okolju in širše; sodelovanje pri gradnji identitete lokalne skupnosti.

KAZALNIKI: število novih aktivnosti.

VIRI ZA DOSEGANJE CILJEV:

ČLOVEŠKI VIRI: zaposleni v domoznanstvu, koordinator za prireditve, zaposleni.

MATERIALNI VIRI: prostor za domoznanstvo, tehnična oprema.

FINANČNI VIRI: občinska sredstva, sponzorstva in donacije.

3.2. ORGANIZACIJSKE IN KADROVSKE USMERITVE

PODROČJE 5: ORGANIZACIJA DELA IN KADRI

Zaposleni so temeljni dejavnik uspeha knjižnice, saj s svojim znanjem, strokovnostjo in zavzetostjo prispevajo k uresničevanju vizije knjižnice. Optimizirana organizacija dela,

spodbujanje strokovnega razvoja, učinkovita notranja komunikacija ter ustvarjanje spodbudnega in vključujočega delovnega okolja so temelji za uspešno izvajanje programov in zagotavljanje kakovostnih storitev za uporabnike.

CILJNA SKUPINA: zaposleni, uprava

CILJ 1: OPTIMIZACIJA DELOVNIH PROCESOV

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Pregled in analiza obstoječih procesov (sistemizacija, dejansko stanje)	2026-2028	Uprava, zaposleni
Digitalizacija nekaterih internih procesov in postopkov	2026-2028	Uprava, zaposleni, informatik
Uvedba orodja za načrtovanje razporeda dela	2027-2028	Uprava, informatik, zunanji partnerji
Spodbujanje idej zaposlenih za optimizacijo procesov	2026-2030	Vodstvo, vodje oddelkov
Postopno načrtovanje dodatnih zaposlitev	2029-2030	Uprava, občine

PRIČAKOVANI UČINKI: večja učinkovitost in produktivnost; skrajšanje časa za izvedbo določenih nalog.

KAZALNIKI: število izvedenih izboljšav.

CILJ 2: IZBOLJŠANJE VARNOSTI PODATKOV IN ZAŠČITE ZASEBNOSTI

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Uvedba in posodobitev varnosti protokolov za zaščito pred kibernetскими napadi	2026-2030	Zaposleni, zunanji partnerji
Izobraževanje zaposlenih o varstvu osebnih podatkov in skladnosti z GDPR	2026-2030	Zaposleni, zunanji partnerji, uprava

PRIČAKOVANI UČINKI: zmanjšanje tveganj za kibernetiske incidente; skladnost z zakonodajo; boljše razumevanje zaposlenih o varnosti podatkov.

KAZALNIKI: število izvedenih izobraževanj; število zaznanih in rešenih varnostnih incidentov.

CILJ 3: STALNO STROKOVNO USPOSABLJANJE ZAPOSLENIH

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Posodobitev izdelave letnega načrta izobraževanj glede na ugotovljene potrebe delovnega procesa in karijerne načrte	2026-2030	Vodstvo, zaposleni

posameznikov		
Postopno spreminjanje profilov (delovnih mest) zaposlenih v višje tarifne skupine (zaradi zahtevnosti dela)	2027-2030	Vodstvo, občine
Spodbujanje notranjih oblik prenosa znanja med zaposlenimi	2026-2030	Zaposleni
Usposabljanja za učinkovito delo (nova digitalna orodja)	2026-2030	Zaposleni, zunanji partnerji
Aktivna udeležba na strokovnih srečanjih	2026-2030	Zaposleni
Organizacija strokovnih dogodkov	2026-2030	Vodstvo, zaposleni
Objavljanje strokovnih prispevkov	2026-2030	Zaposleni

PRIČAKOVANI UČINKI: boljša usposobljenost zaposlenih; povečanje zaupanja zaposlenih v svoje kompetence; večje zadovoljstvo zaposlenih za opravljanje dela; vpeljevanje novih znanj v delo knjižnice.

KAZALNIKI: število izobraževanj zaposlenih.

CILJ 4: SKRB ZA FINANCIRANJE DEJAVNOSTI

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Aktivno sodelovanje z ustanovitelji za zagotavljanje izvajanja dejavnosti	2026-2030	vodstvo
Pridobivanje finančnih sredstev na razpisih	2026-2030	Vodstvo, delovne skupine, občine
Pridobivanje sponzorjev in donatorjev	2026-23030	Vodstvo, zaposleni

PRIČAKOVANI UČINKI: nadgradnja in ohranjanje knjižnične dejavnosti.

KAZALNIKI: število uspešnih razpisov; število sponzorjev in donatorjev.

CILJ 5: SPODBUJANJE TRAJNOSTNIH PRAKS IN ZELENE POBUDE V PISARNI

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Uvajanje politike zmanjševanja uporabe papirja	2026-2030	zaposleni
Uvajanje in nadgradnja energetske učinkovitih praks (ogrevanje, najem e-službenega avtomobila...)	2026-2030	Uprava, zaposleni
Obveščanje in promocija trajnostnih praks med zaposlene	2026-2030	Zunanji sodelavci

PRIČAKOVANI UČINKI: manjša poraba papirja in drugih pisarniških materialov; zmanjšanje stroškov za energijo; čim večja poraba energije iz samooskrbe; večja ozaveščenost zaposlenih o trajnostnih praksah.

KAZALNIKI: število izvedenih aktivnosti za boljšo osveščenost.

VIRI ZA DOSEGANJE CILJEV:

ČLOVEŠKI VIRI: uprava, zaposleni, zunanji sodelavci.

MATERIALNI VIRI: interna dokumentacija o procesih, programska in strojna oprema, infrastruktura za trajnostne prakse.

FINANČNI VIRI: občinska in državna sredstva, sredstva iz EU razpisov, sponzorstva in donacije.

PODROČJE 6: PROSTOR, OPREMA IN KNJIŽNIČNA MREŽA

Knjižnica Litija za svojo osrednjo knjižnico v Litiji potrebuje nov, sodoben in predvsem dovolj velik objekt.

Aktivnosti opozarjanja na prostorsko problematiko oz. problematiko dostopa in enakopravne uporabe za vse občane pri ustanoviteljih oz. odločevalcih žal še niso sprejete na način, da bi se rešitve iskale proaktivno.

V novem strateškem obdobju se bomo posvetili inteziviranju osveščanja javnosti (uporabnikov, bralcev, občanov, ustanoviteljev), da je potrebno sprejeti odločitev za čimprejšnje reševanje prostorske problematike.

Poleg osrednje knjižnice imajo z dostopnostjo težave tudi druga naša izposojevališča oz. enote, vendar je problem najbolj pereč v osrednji knjižnici, saj to obiskuje največ uporabnikov (3/4 vseh obiskovalcev).

CILJNA SKUPINA: zaposleni, uporabniki

CILJ 1: ZAGOTAVLJANJE PROSTORSKIH POGOJEV ZA DELOVANJE OSREDNJE KNJIŽNICE IN KNJIŽNIČNE MREŽE

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Aktivno opozarjanje na prostorske težave osrednje knjižnice s predstavitvami težav pri delovanju in dajanju pobud za iskanje rešitev	2026-2028	Vodstvo, svet zavoda, zaposleni, zagovorniki knjižnice
Omogočanje dostopa do prostorov gibalno oviranim osebam na vseh izposojevališčih knjižnice	2028-2030	Vodstvo, občine ustanoviteljice
Postopna menjava dotrajane knjižnične opreme	2026-2030	Vodstvo, zaposleni, občine ustanoviteljice

PRIČAKOVANI UČINKI: pot do konsenza v lokalni skupnosti – Občini Litija – da občina potrebuje novo osrednjo knjižnico, ki bo delovala kot celota: povezava dediščina s sodobnostjo novih storitev in izpolnjenimi pričakovanji uporabnikov.

KAZALNIKI: dogovori o prioriteti reševanja prostorske problematike osrednje knjižnice; odpravljanje ovir pri vseh izposojevališčih knjižnice, posodabljanje opreme.

CILJ 2: RAZVOJ IN VZDRŽEVANJE KNJIŽNIČNE MREŽE

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Skrb za ohranjanje sedanje knjižnične mreže	2026-2030	Vodstvo, svet zavoda, zaposleni
Posodabljanje izposojevališč z elementi 'pametne knjižnice'	2029-2030	Vodstvo, zaposleni, občine

PRIČAKOVANI UČINKI: sistematičen in dolgoročen razvoj knjižnične mreže; lažja dostopnost do knjižničnih storitev vsem občanom s pomočjo sodobnih tehnologij (kot na primer paketniki na več lokacijah, »pametne« enote knjižnice itd.).

KAZALNIKI: posodobljene enote knjižnice

CILJ 3: ZAGOTAVLJANJE SODOBNE INFORMACIJSKE INFRASTRUKTURE

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Redno vzdrževanje in posodabljanje obstoječe ter nakup nove in odpis zastarele IKT opreme za uporabnike in zaposlene	2026-2030	Vodstvo, informatik
Razvijati možnost samostojne izposoje v celotni knjižnični mreži	2028-2030	Vodstvo, informatik
Posodabljanje strežniške in mrežne infrastrukture	2026-2030	Vodstvo, informati, zunanji partnerji
Spremljanje razvoja na področju IKT z namenom izboljšanja delovnih procesov	2026-2030	Vodstvo, informatik, zaposleni
Pomoč uporabnikom in zaposlenim pri uporabi IKT opreme z namenom učinkovite rabe obstoječe opreme in prihrankov časa	2026-2030	Zaposleni, informatik
Skrb za varovanje in arhiviranje podatkov	2026-2030	Zaposleni, uprava, informatik

PRIČAKOVANI UČINKI: zagotavljanje učinkovite informacijske podpore na vseh področjih delovanja knjižnice; večja dostopnost knjižnice in njenih (e-)storitev; zagotavljanje varnosti obdelave podatkov; večja uporaba razpoložljive IKT opreme; uporabo tiskalnikov, knjigomatov, paketnikov, itd.

KAZALNIKI: število izpadov povezav; število nove opreme.

VIRI ZA DOSEGANJE CILJEV:

ČLOVEŠKI VIRI: vodstvo, zaposleni.

MATERIALNI VIRI: oprema za nove tehnološke rešitve, prostor.

FINANČNI VIRI: občinska in državna sredstva, sredstva iz razpisov, sponzorstva in donacije.

PODROČJE 7: KNJIŽNIČNA ZBIRKA

Knjižnično zbirko načrtno in proaktivno upravljamo ter pri tem upoštevamo dosedANJI razvoj zbirke, potrebe lokalnega okolja, aktualnost in uporabnost zbirke. Oblikujejo jo različne vrste gradiva in je namenjena vsem generacijam. V knjižničnem gradivu se zrcali prehojena pot knjižnice, družbeni razvoj in raznolikost ter identiteta lokalne skupnosti. V skladu s strokovno presojo knjižničarjev, ki temelji na znanju in izkušnjah, letno dopolnjujemo zbirko. V času hitrega tehnološkega razvoja in številnih družbenih sprememb gradimo tudi e-zbirko in s tem omogočamo uporabnikom oddaljen dostop ter drugačno izkušnjo branja in raziskovanja. Letno pregledujemo, preusmerjamo in odpisujemo knjižnično gradivo in tako ohranjamo aktualnost zbirke.

V strateškem obdobju 2026 –2030 se bo vrednotenje in urejanje obstoječe knjižnične zbirke nadaljevalo, tako da bo ta aktualna in živa.

CILJNA SKUPINA: vsi uporabniki, zaposleni

CILJ 1: PREMIŠLJENA GRADNJA KNJIŽNIČNE ZBIRKE

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Optimizacija knjižnične zbirke na vseh enotah	2026-2030	Vodje oddelkov, zaposleni
Označevanje gradiva za posebne skupine uporabnikov	2026-2030	zaposleni
Razrešitev OLD zapisov v bazi COBISS	2027-2028	Zaposleni
Posodabljanje dokumenta Upravljanje knjižnične zbirke Knjižnice Litija	2026-2030	Zaposleni, vodje oddelkov
Vključitev dela gradiva iz enote potujoča knjižnica v enoto Gabrovka	2028-2029	Zaposleni, obdelava

PRIČAKOVANI UČINKI: optimalen izbor knjižničnega gradiva glede na potrebe uporabnikov; še bolj racionalno izvajanje nakupa knjižničnega gradiva; izgradnja knjižnične zbirke z višjim deležem aktualnega gradiva.

KAZALNIKI: obrat gradiva na vsaki enoti knjižnice; število enot odpisanega gradiva.

CILJ 2: UČINKOVITA UPORABA KNJIŽNIČNE ZBIRKE

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Izvajanje obstoječih in razvijanje novih metod promocije gradiva (izpostavitve Novosti, ciljnih seznamov...)	2026-2030	Zaposleni,
Izobraževanje uporabnikov za samostojno in učinkovito rabo knjižnične zbirke	2026-2030	zaposleni

PRIČAKOVANI UČINKI: boljša dostopnost gradiva za uporabnike; bolj raznolika ponudba; večja prepoznavnost zbirk.

KAZALNIKI: obrat gradiva na vsaki enoti knjižnice.

VIRI ZA DOSEGANJE CILJEV:

ČLOVEŠKI VIRI: vodja nabave in obdelave, katalogizator gradiva in drugi zaposleni.

MATERIALNI VIRI: prostori za nabavo in obdelavo gradiva, promocijsko gradivo.

FINANČNI VIRI: občinska in državna sredstva.

PODROČJE 8: KOMUNICIRANJE IN PROMOCIJA

Učinkovito komuniciranje z različnimi javnostmi in premišljena promocija sta nepogrešljiva za povečanje prepoznavnosti knjižnice ter boljše informiranje javnosti o njenih storitvah in dejavnostih. Z naraščajočo digitalizacijo postaja pomembno, da knjižnica nadgradi svoje komunikacijske kanale, prilagodi promocijske aktivnosti sodobnim trendom in okrepi interakcijo z uporabniki. Cilj je vzpostaviti celovit načrt komuniciranja, izboljšati promocijsko strategijo in avtomatizirati obveščanje uporabnikov, da bi dosegli širši krog javnosti in povečali udeležbo na dogodkih ter uporabo knjižničnih storitev.

CILJNA SKUPINA: različne javnosti, zaposleni

CILJ 1: IZBOLJŠANJE NOTRANJE KOMUNIKACIJE

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Pregled in posodobitev vsebine intraneta ("skupne") za boljšo dostopnost informacij	2026-2027	Zaposleni, informatik
Organizacija rednih sestankov	2026-2030	Zaposleni, vodstvo
Krepitev organizacijske kulture	2026-2030	Vodstvo, vodje oddelkov
Usposabljanje za učinkovito komunikacijo	2026-2030	Vodstvo, zaposleni
Letni razgovori z zaposlenimi	2026-2030	Vodstvo, zaposleni

PRIČAKOVANI UČINKI: boljša usklajenost med oddelki; večja motiviranost in povezanost med zaposlenimi; večja preglednost informacij.

KAZALNIKI: število sestankov; ugotavljanje zadovoljstva zaposlenih.

CILJ 2: VZPOSTAVITEV SODOBNEGA IN UČINKOVITEGA SISTEMA KOMUNICIRANJA IN PROMOCIJE KNJIŽNICE

AKTIVNOSTI	ČASOVNI OKVIR	NOSILCI
Priprava načrta komuniciranja in promocije knjižnice (promocijski material, izdelki)	2026-2030	Delovna skupina, vodstvo, zunanji sodelavci
Izobraževanje zaposlenih na področju promocije in digitalnega komuniciranja	2026-2030	Zaposleni, zunanji partnerji
Posodabljanje elektronskega obveščanja uporabnikov o dogodkih in dejavnostih v knjižnici	2026-2030	informatik
Učinkovita prisotnost na družbenih omrežjih	2026-2030	Zaposleni, informati, zunanji partnerji

PRIČAKOVANI UČINKI: usklajen načrt komuniciranja, večja prepoznavnost in izpostavljenost knjižnice in njenih storitev; boljša interakcija z uporabniki; usposobljeni zaposleni za učinkovitejšo promocijo knjižnice.

KAZALNIKI: sprejet in izvajan načrt komuniciranja; povečanje števila sledilcev in interakcij na družbenih omrežjih; povratne informacije uporabnikov o izboljšanjem dostopu do informacij.

VIRI ZA DOSEGANJE CILJEV:

ČLOVEŠKI VIRI: uprava, zaposleni – informatik, zaposleni, zunanji sodelavci.

MATERIALNI VIRI: promocijsko gradivo.

FINANČNI VIRI: občinska in lastna sredstva.

4. DEJAVNIKI V ZUNANJEM OKOLJU, KI BODO VPLIVALI NA DELOVANJE KNJIŽNICE V STRATEŠKEM OBDOBJU 2026 -2030

Uspešen razvoj in izvajanje poslanstva sta v veliki meri odvisna tudi od tega, kako hitro se knjižnica odziva in prilagaja tako spremembam v globalizirani družbi kot aktualnim in socialnim razmeram v Sloveniji. Dejavniki, ki bodo po našem mnenju vplivali na delovanje Knjižnice Litija v obdobju od 2026 do 2030, so med drugim naslednji:

- Demografska slika napoveduje povečevanje deleža starejšega prebivalstva (posledica daljše življenjske dobe, izseljevanja mladih in manjšega števila rojstev). Knjižnica lahko s svojo promocijo spodbudi naraščajoče zanimanje starejših za knjižnične storitve in večja ponudbo prilagojenih gradiv, digitalne podpore in raznolikih dogodkov, ki obogatijo njihovo vsakdanje življenje. Predvsem pa moramo omogočiti dostop gibalno oviranim do vseh oddelkov/gradiv knjižnice (**prostor, arhitektonske ovire**).
- V Slovenijo prihaja vse več ljudi v iskanju boljših življenjskih priložnosti, kar prispeva k večji kulturni raznolikosti. Knjižnica se lahko na to odzove z obogatitvijo večjezičnih zbirk in prilagojenimi programi, ki spodbujajo vključevanje in medkulturni dialog (nujno sodelovanje z ustreznimi strokovnjaki, službami).
- V svetu, kjer se znanje vse bolj prepleta z uspehom in priložnostmi, narašča potreba po vseživljenjskem učenju. Za knjižnico je to priložnost, da spodbuja skupnost izobraževanja in znanja in pomaga posameznikom uspešno krmariti v hitro spreminjajočem se okolju.
- V okolju obstaja širok spekter kulturnih in izobraževalnih vsebin različnih ponudnikov. Knjižnica mora zato ob svoji temeljni dejavnosti (branje) okrepiti prepoznavnost na tem prvenstvenem področju, hkrati pa tudi bogatiti ponudbo v sodelovanju z ostalimi ponudniki vsebin in jih vključevati v sodelovanja.
- Razvoj informacijske in komunikacijske tehnologije bo knjižnici omogočil širši doseg in lažjo dostopnost storitev. Ob tem se bo knjižnica še bolj soočala s konkurenčnimi ponudbami drugih informacijskih ponudnikov. Naraščajoč izziv za knjižnice je tudi priprava uravnotežene ponudbe med tiskanim in digitalnim gradivom, še posebej glede na spreminjajoče se bralne navade mladih.
- Digitalizacija, umetna inteligenca in novi mediji bodo zahtevali prilagoditve storitev. Za knjižnice je to priložnost za avtomatizacijo storitev, kot so chatboti in priporočilni sistemi, ter vključevanje novih medijskih oblik, kot so virtualna resničnost (VR) in interaktivne knjige. Pomemben del knjižnične vloge bo tudi izobraževanje uporabnikov o digitalnih virih in razvoju informacijskih veščin, kar jim bo omogočilo učinkovito in kritično uporabo sodobnih tehnologij.

Zaposleni v knjižnici morajo obvladovati vse širše področje pokrivanja informiranja, kot tudi ozko-strokovnih opravil, ki terjajo profesionalna znanja. Prilagoditev delavnih mest novim strokovnjakom je nujna, saj v nasprotnem primeru ne bomo imeli primernih kadrov za strokovno delo (izobrazba za V. in VI. tarifno skupino in s tem povezan dohodek postajata podcenjena in neustrezna).

- Široka uporaba interneta omogoča lažji dostop do znanja in informacij ter odpira nove oblike komuniciranja, hkrati pa prinaša nepredvidljive družbene spremembe. Ob tem narašča tudi tveganje zlorab. Pomembna izobraževalna vloga knjižnice je, da preko svojih dejavnosti in programov nenehno poudarja pomen varnega upravljanja digitalne identitete in ozavešča o varni rabi spleta.
- Gospodarske razmere in morebitna recesija lahko zmanjšajo finančne zmožnosti lokalnih skupnosti in države za podporo javnim službam, kar bo vplivalo tudi na delovanje knjižnice. Morebitne spremembe v financiranju lahko vplivajo na obseg storitev, nakup novih gradiv in zaposlovanje. Zato bo še bolj pomembno, da knjižnica racionalno uporablja razpoložljive vire ter prilagaja storitve glede na potrebe in možnosti okolja. Knjižnica lahko v tem prepozna priložnost za pridobivanje evropskih in nacionalnih sredstev za razvoj programov in tudi knjižnične infrastrukture.
- Zaradi različnih dejavnikov so v družbi vse večje socialne in ekonomske razlike. Povečuje se delež socialno šibkega prebivalstva, kar narekuje potrebo po krepitvi socialne vloge knjižnice in njeno vztrajanje pri zagotavljanju enakopravnega dostopa do dobrin, kot so informacije, znanje, možnost vključevanja v različne interesne skupine in kvalitetno preživljanje prostega časa.
- Spremembe zakonodaje na področju kulture, založništva, knjižničarstva in avtorskih pravic, pa tudi novi nacionalni in lokalni kulturni programi bodo nedvomno vplivali na delovanje knjižnic. Pomembno bo, da sledimo spremembam, se prilagodimo morebitnim novim pravilom ali na njih pravočasno odreagiramo. In da malo tudi velikopotezno sanjamo in si želimo (ne)mogoče.



Vir: MS copilot (sodobna, velika knjižnica)